

## MAGYAR KURIR

'Bétsből, Februárius' 27-dikén 1818.

## Frantzia Ország.

Rouenben Febr. 9-dikén kezdődött el annak a' *Mathurin Bruneau* nevezetű személynek pere a' Politiziai törvényszék előtt, a' ki magát XVII. Lajosnak adja-ki. Az ellene való vádok ezek: kóborlás, tsalás, és hamis nevekkel való élés. A' legelső ülésben tsupán tsak a' tanuknak neveik olvastattak-fel. 66-ra megy a' számok. Betegsége miatt nem jelenhetett-meg személyesen *Turpin* Grófné, kinéi *Bruneau* ez előtt 20 esztendővel Báro *Vezins* nevezet alatt mulatott egy darab ideig. A' *Roueni* újság azt mondja, hogy igen rútul és szemtelenül viselte magát *Bruneau* a' törvényszék szobájában való megjelenése' alkalmazásával; alig ült-le, egyszeribe retentő módon káromkodott, és szitkozódott, úgy hogy minden jelen lévők borzadtak hallására. Más nap az illető törvényes személy annak életét így adta elő a' Törvényszék előtt: „*Mathurin Bruneau* gyermekkorában *Vezins* Báro fiának adta-ki magát, ez alatt a' név alatt vette őtet a' *Cresséi* Grófné magához, de 18 hónapok múlva elkeltt neki innen roszt maga viselete miatt menni. Ezután ide 's tova tsavargott, míg 1803 mint kóborlót, és mint a' kinek helyes esze nintsen, befogták, és a' *St. Denisi* fenyítőházba zárták. Mikor itt olvasták, így kiáltott-fel *Bruneau*: óh nem vagyok én eszement! Innen katonává lévén, a' 4-dik Tengeri Pattantyús regéménthez

adódott; a' *Cybele* nevű hajón Északi Amerikában *Norfolkba* evezett, a' hol elszökött. Itt megszakadt historiájának fonala, ő maga azt beszéllte, hogy Oberster *Williams* alatt Inzsinör Kapitány sőt utóbb Oberster volt, egy gazdag Anglus Lordnak a' leányát feleségül elvette, és több gyermekekkel özvegyiségben maradt. Azt is mondja, hogy Brazíliai Printz asszony *Charlotta*, egy gyémánt gyűrűt adott neki, mellyet tőle elloptak. 1815-ben September hónapban, *St. Maloba* vissza tért. Uti levelében ez a' név volt neki adva: *Navarrat Károly* az Egyesült Statusoknak polgárja. Ezután a' *Ligeris* mellyékén tébolygott, egy *Felipeau* nevű familiát több izben álnokul megsalt, míg végre *St. Maloban* befogták. Innen a' *Guerneseyi* Kormányozónak levelet irt, hogy az Angliai Királyt tudósítsa, hogy XVI. Lajosnak a' fiára bilintseket raktak. Levelét, mellyben magát így irta alá: „*Dauphin Bourbon*“ elfogták, és magát *Rouenbe* vitték, a' hol a' fatzipótsinálással (mint már tudjuk) elárulta magát. Itt legelsőben egy *Vignerot* nevű emberrel hitettele, hogy ő Frantzia Országi Dauphin, arra vitte ezzel az emberrel a' dolgot, hogy ez kezeit megtsókolta, és pénzt adott neki költsön. Ebből a' pénzből egy más *Larcher* nevű foglyot fizetett ő, a' ki magát Papnak adta-ki, és proklamátziókat készített a' hamis Király számára. Ezeket a' proklamátziókat *Tourly* sok párban leírta, és a' tömlőtzből valami

úton módon ki tudták azokat lopni. *Lar-cher* nem sokára azután különös úton megfosztatott életétől; az a száma, melyen a tömlőtben feküdt, meggyűadott, és a lángokban s füstben meggyűadott. De a Proklamatióknak lett fogatjok; mert *Dumont* aszszonyságot arra hírták azok, hogy a hamis Delphinnek udvaroljon, Kir. házának tartására pénzt küldjön neki, és számára követeket verbuáljon. Egy ilyen körülírású petzésre akadtak *Bruneau*nál: *Louis XVII. Roi des Français*. A várnak letéteztetett felvigyázója, *Libois*, megvallotta, hogy *Dumont* aszszonyságot 12 — 15 száz Frankokat kapott. Ebből a pénzből vendégségek tartatódtak. A tál zöld borsót, mint Nagy Pénteken a Királynak asztalára szokták azt tenni, *Bruneau*nak is feltették azon nap. *Branson*, a ki most már szorgalmatosan dolgozott *Bruneau*nak, minden inneplésekben részt vett, de néha néha drágán kellett neki ezen megtiszteltetésért fizetni; mert *Bruneau* időről időre meg meg-öklözte őtet. — A 66 tanúk között ezen napon bármat vallattak, t. i. *Ardoux* valaha a Vendői seregnél tisztet, továbbá *Montaubant*, a ki 1795-ben az *Augry* várnak igazgatója volt; és végre *Quintont*, a ki Pap, és *Turpin* aszszonyságnak 1795. Alamisnása volt. Ezeknek vallásaik mind abban egyeztek meg, hogy *Bruneau* a közelebb említett aszszonyság először *Vezins*-i ifjú Báro képében felfogadta, esztendő múlva magától elkergette, azután könyörületességből újra felvette, hanem a szolgálók asztalára szoritotta, és a kutyának őrizését bizta reá, végre 6 hónap múlva ismét elkergette, és rokonai *Vezinsben* rá esmertek, és befogadták. *Bruneau* nem akart már semmiről tisztán emlékezni, es a kutya őrizés ellen protestált; azt állította, hogy *Versalia*-ban *St. Denysben* kereszteltetett meg. Végre azt mondta az Elölülőnek, hogy

meg nem értheti őtet; mert nem egy Valláson vannak; ő (*Bruneau*) Római-Katholika, és Apostoli Valláson van.

\* \* \*

Herczeg *Wellington*nak minapi esztéről a Párisi újság a már közlöttéken, kívül még ezeket a környülállásokat is említi: „Futtában a gyilkos, a Herczegnek két inasai mellett szaladt-el, kik a botai után gyalog jöttek, és egyenesen a *Champs-Élysées* nevű út, és a *S. Honoré* nevű külső város között mentek. Minthogy hallották, hogy a strázsák és más inasok kiabáltak, ők is utánna eredtek a gyilkosnak, de ugy látszik, hogy a *Magdolna* Templomától nem messze elvesztették szemek elöl. Minden vizsgálódások mellett is, még eddig golyobisra ott körül belől, a hol a lövés történt, nem akadtak. (Az *Austr. Beobachter* erre azt a jegyzést teszi, hogy neki egy levelezője azt írta Párisból, hogy az általellenben lévő házon két golyobisnak a helyét világosan meg lehetett látni; de a golyobisok a házról visszapatogtak). Még mindég reménylik, hogy ki fog tudni ki volt ez a gonosztévő? Lord *Wellington*nak szállása elébe most egy politziai katona strázsát állítottak-fel.“ — A történet után való napon, t. i. 11-dikben mind a külső Országi Követek, mind a Frantzia Országi Ministerek látogatására mentek a Herczegnek. Estve az Udvarból és városból való legnagyobb tekintetű személyek voltak, udvarlására. — Erről a tárgyrol az *Allgemeine Zeitung*nak Párisi levelezője azokon kívül a miket már mi is közlöttünk, még ezt a különös környülállást írja: „Ennek a hónapnak a 6-dikán már *Cambraban* az a hír szárnyalt, hogy mikor a Herczeg az Operátheatrombol kijött volna, megölték. Ugyan ezen hírrel különösen öszve jön az, a mit Lord *Kinnaird* Jan. 3-dikáról dáltált levelében, *Brüsszelből*, *Sir George Murray*hoz a Lord

egyik Tisztjéhez írt: Egy szökött Frantzia jött, úgymond a' Lord, hozzám, és ezt fedezte-fel előttem, hogy a' Herczegnek megölésére ötöt akarták rá venni, de ő arra nem állván, egy más olyan személyt beszéltek arra, a' ki a' Lordhoz bejárós 's' a' t. Lord *Kinnaird* kérte *Sir George Murrayt*, hogy ezt a' Herczegnek sugná-meg. — A' *Journal de Francfort* pedig így ír ugyan ezen materiáról: „A' történetet megelőző estve *Brüsselből* egy barátja tudósította, a' Herczeget, hogy egy ember nála azt fedezte-fel, hogy a' Herczeg élete ellen törnek, és hogy ez a' személy még arra is ajánlotta magát, hogy körülállásosabban is kinyilatkoztatja a' dolgot, ha a' hazájokból kitiltott Frantziáknak pártjokat fognák. A' *Brüsselből Párisba* járó posta azt mondotta, hogy mikor ő *Valenciennesbe* megérkezett, a' Herczegnek megölettetéséről már szeltire beszéltek; ez pedig több napokkal esett a' történet előtt.

A' hazájokból kitiltott Frantziák között nevezetesebbek ezek: *Arnault*, ki a' *Germanicus* nevű Komédia darabot írta: eddig *Hágában* tartózkodott, — *Gen. Decaen*, — *Forbin* — *Janson*, — *Gen. Mouthon* Bonaparténak volt Adjutánsa, — *Marsall Soult*, Familiájával együtt eddig *Düsseldorfban* tartózkodott, — ezenkívül a' XVI. Lajosnak hálálára voksolt tagjai a' hajdani Nemzeti Gyűlésnek. Igen nagyon hihető, hogy mindnyájoknak ismét megengedődik, hogy vissza térjenek.

### *Svédzia és Norvégia.*

Több rendbeli, e' f. hónapnak 13-dikán költ *Koppenhagái* magános, — ezenfelül a' legújabb *Hamburgi* újságlevelek azt a' szomorú dolgot hírlelik, hogy XIII. Károly *Svédziai 's Norvégiai*

Király ő Felsége meghalálozott. Még az eddig jött tudósítások közül egyik is ezen szomorú történetnek a' napját meg nem határozza. Hogy lehető ő Felségének meghalálozása, azt minden véletlen szerentsétlenségnek felvétele nélkül, a' körülállások meggondolása után, könnyen el lehet hinni. Először ő Felsége már körül belől 70 esztendő, továbbá a' *Stockholmból* ennek a' hónapnak 3-dikáról jött tudósítások szerint beteges állapottal volt. Nyavalyájának, gyomorgyengeség, és emészteni nem tudás iratnak. Ezekben annyira szenvedett ugyan azon tudósítások szerint ő Felsége, hogy a' Koronaörökös egyszer egy egész éjtakát mellette töltött. A' várbeli templomban minden nap könyörögtek ő Felségéért; Februarius 2-dikán minden Ország rendjei megjelentek az ő Felsége' egészségének vissza állításáért tartatott könyörgésen. E' szerint tehát lehető hogy meghalálozott ő Felsége. De hogy úgy van e' valósággal a' dolog, azt míg hivatalosan nem tudjuk, állítani nem lehet. A' *Hamburgi Újság* így jutott ahöz a' hírhez: *Helsingörben* a' Svédziai 's Hamburgi Postát, midőn gydikben estve *Helsingborgba* ment volna a' Hamburgi levelekkel, ott megállították. Más nap a' mint tudakozták, hogy mi lehet ennek az oka, a' *Helsingborgi* hidon álló strázsa azt mondotta, hogy minden közösülés el van vágva, miuthogy ő Felsége a' Svédziai Király meghalt.

\* \* \*

A' Királynak Januarius' 28-dikára eső neve napján ismét 20,000 Bancotalérból álló ajándékot adott a' Koronaörökös egy Ispotálynak számára.

Januarius' 17-dikén olly szörnyű nagy szél volt Svédziában hogy a' *Helsingborgi* kikötőhely hidjáról 24 fontos ágyukat elragadott.

*Orosz Birodalom.*

A' Petersburgi legújabb Tudósítások szerént, az Orosz Császár ö Felsége, a' multt Jaa. 28-dikán ismét megérkezett *Petersburgba*. A' külső dolgokra ügyelő Status-Titoknok, Gróf *Nesselrode*, és a' Dániai és Svétziai Követe ö Felségét egynéhány napokkal előzték meg. Ugy van a' híre, hogy a' Dániai Udvar az Orosz Császár ö Felségét választotta, a' Svétziai Udvarral, még a' *Kieli* Békeségkötésre nézve senaforgó némelly nehézségeiben közbenjárónak. *Londont* mondják azoknak végképpen lejendő elintézése' helyének.

*Nagy Britannia.*

Az Alsó háznak 4-dik Februariusi ülésében *Warrender* úr azt projektálta, hogy a' hadierőnek fundamentomául szolgáló pénzforrásokat jó volna meghatározni. A' hadierőt ebben az esztendőben 1000 matrozokkal és 1000 tengerikatonákkal kell nevelni. A' Sz. Hona szigeten, és a' Déli Amerikai parton tartani kellő katonák teszik ezt szükségessé. Egyébránt a' tengeri katonák zsoldját békeség idején nem hogy alább kellene szállítani, de azért kell még megnevelni; mivel békeség idején a' jó matrozok könnyebben kapnak szolgálatot a' kereskedő hajókon.

A' 7-dik Februariusi ülésben igen fontos tárgy forgott fenn. *Hammersley* úr t. i. azt a' kérdést tette-fel, hogy valyon azok a' Britanniai alattvalók, kik külső Országban pénzt tettek-le, mikor a' környülállások úgy hozzák magokkal, számot tarthatnak e' a' Kormány oltalmára magok hátországba való helyheztesekre nézve? Lord *Castlereagh*nak erre ez volt a' felelete, hogy háboru idején éppen nem; mert azt ugyan kívánni sem lehet, hogy egyes embereknek szabad kötelessik a' Kormányt lekössék, és feltételeiben határok közzé szorítsák. — A'

*Cancellarius* ez uttal úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy Husvét előtt új adót éppen nem szándékozik kivetni.

Febr. 8-dikán a' felső házban az ország belső állapotját tárgyazó irásokat megvizsgáló Biztosokat választottak ki; ezek azok: A' L. *Cancellarius*, — Gr. *Harrowby*, — Herczeg *Montrose*, — Gr. *Liverpool*, — Marquis *Cambdens*, — Marquis *Landsdown*, — *Fitzwilliam* és *Powis* Grófok, Gróf *Sydmouth*, — *Greenville*, és *Redesdale* Lordok.

A' 9-diki ülésben, a' Spanyol Országgal a' Rabszolgák eránt kötött alku felett vetélkedtek. Sir *Gilbert-Heathcote* igen nagyon protestált a' 400,000 font Sterlingnek ígéréseért; jobb volna, ugymond, ha azt a' haza' szegényeinek adnák, mint idegen Hatalmasságnak. *Bennet* úr azt jegyezte meg, hogy Frantzia Ország nem egyezett meg az 1815-diki Novemberben kötött alkunak azon Clausulájiban, melyek a' Rabszolgaságnak eltörlését tárgyazzák. Vallyon nem üzi-é még most is Frantzia Ország ezt a' kereskedést? ezt a' kérdést tette-fel; melyre Lord *Castlereagh* tagadóképpen felelt. Tsakugyan megállott az alku, 56-an voksoltak mellette, és tsak 4-en ellene.

*Spanyol Ország.*

*Don Juan Walhalen*, a' ki külömben a' Spanyol Orzági háboruban sokképpen megkülömböztette, különösen pedig *Monzon*, *Lerida*, és *Mequinenza* erősségeknak elfoglalása által érdemesítette magát, most abba a' gyanúba keveredvén, hogy alattomban a' köztensdesség megháborításán mesterkedik, befogattalott.

Majd szinte lehetetlen még tsak fel is venni a' pennát olly tzállal hogy igazat lehessen a' Spanyol Amerikai dolgokrol írni. A' mi kereset a' minap erről a' tárgyrol irtunk, attol, égtől földtől külömbözik az, a' mi a' Dec. 14-dikéig Ang-

hába érkezett tudósításokban van. Ezek szerint *Agusturában* az Insurgensek egy Status Tanácsot formáltak. Feje annak Gen. *Bolívar*, és három osztálya vannak 1) a' külső dolgok Osztálya: Elölülő Don Ant. *Zea*, 2) Hadj 's tengeri erő osztálya: Elölülő: *Brion*. 3) Belső dolgok' és Igasság-kiszolgálítás Osztálya: Elölülő *Martinez*. Egy kereskedési törvényt is organizáltak. Gen. *Monagás Barcellonai*, Gen. *Verdumes*, *Cumanai* Kormányozóvá neveztetett-ki. *Margarita* szigetén: *Arismendi* és *Gomez*, — *Varinas* és *Cassanara* tartományaiban pedig Gen. *Paéz* parantsol: Gen. *Cedeno Guianát* igazgatja.

### *Északi Amerika.*

A' *National-Intelligencer* olyan dolgokat tesz közönséggé, mellyek sokáig titokban tartattak. Ide mennek azok ki: Minthogy a' Spanyol Amerikaiaknak 1811-ben a' függetlenségre nézve tett lépéseik méltán gondolkozóba hozhatták a' Szövetséges Statusokat: tehát hogy a' tűz igen közel ne harapódzon hozzájuk, *James Madison* akkori elölülő több dolgokat projektált a' Congressusnak: 1-szor hogy az Elölülőnek legyen hatalma, a' környüllások úgy hozván magokkal, a' *Perdido* vizétől nyugotra és *Georgiától* délre fekvő földet elfoglalni; 2-szor hogy *Nyugoti Floridának* a' *Perdido* folyóvizétől keletre eső részét katonákkal meg kell rakni.

### *Tudományos Dolgok.*

A' *Weimari*, és *Gothai* Kormányozósékek a' *Jenai* Akademiában tanuló ifjuság számára új törvényeket készítettek, mellyekben az Akadémiai polgárságnak elérése vagy annak megszünése, és az Akadémiai polgároknak kötelezetéseik közelebből meghatározatnák. A' többek között méltó a' megjegyzésre az az

új rendelés, melly szerint a' tanulóknak törvényes dolgaikra egy Universitási tisztviselő van rendelve, a' ki mindazonáltal főben járó büntetést érdemlő dolgokba nem avatkozik, az ilyen dolgok a' rendes büntető törvényszék elébe adatván. Továbbá ezután nem a' Professoroknak fizet a' tanuló a' letzkékért, hanem van egy Akadémiai Kintstartó, a' kinek minden tanító, halgatónak laistromát megküldi, és ez szedi-be tőlök a' pénzt. Az Akadémia ezekkel a' büntetésekkel büntet: pirongatás, pénzfizetés, tömlőt, a' büntető könyvbe való beírás, egy darab időre való kitiltás (*Consilium abeundi*), örökre való elküldés. Minden pénzbüntetés az Universitas' Bibliothekájának kasszájába megy. — Minden pistolyal való és olyan duellálások, mellyek után halál, élet veszedelem, az egészségnek elrontása vagy megtsonkítás következhetnek, a' Criminale törvényszéknek adtnak megvizsgálás, és büntetés végett által; másféle Duellumokat az Akadémiai Senatus ítél és büntet meg, vagy tömlőtzel, vagy elküldéssel. — A' tanulóknak mindenféle olyan egyesüléseik, mellyek magok között való szakadásokra adnak alkalmatosságot, — patriotaság, rend, vagy akármilyen más név adódjék annak, — egyáltalában megtiltatnak. Egy szóval minden társaságok megvagnak tiltva, mellyeknek tagjai vagy a' felsőbbség vagy a' Törvényszékek ellen tsak legkisebb dologban is kékételenkednek. — Minden szerentsejátékok is keményen megtiltatnak. — Egy *Jenai* tanuló se nyomtathat akár helyben, akár másutt semmiféle irást, ha tsak elébb a' Prorectornak, vagy az Akadémiai Tanács valamely más Tagjának be nem mutatta. — A' rendre és politziát illető dolgokra nézve azt kell megtartani, hogy egy Tanulónak sints jussa azt kívánni, hogy az Aktákat megnézhesse, vagy hogy

nekü azokat párba kiadják, még abban az esetben sem, ha a' dolog megvizsgálásának egészen vége van.

A' *Prusziai* Ministerium általáltván a' régi nyelvek tudásának kiváltképpen a' papságra menendökre nézve felelte hasznos, sőt szükséges voltát, azt végezte, hogy a' Candidatusoknak és Predikátoroknak megvizsgálások alkalmazásával kiváltképpen az Exegetikára és historiára tartozó tárgyakról deák nyelven folyjon a' próba, és az Examinánsoknak is a' deák 's görög nyelveknek tudását nagyon kell ajánlani.

A' Berlii Universitásban a' múlt esztendőben ennyire ment a' tanulóknak a' száma: Voltak 117 Theologusok, — 261 Juristák, — 396 Orvosok, — és 168 philosophusok, — és így mind össze 942.

*Kotzebue* úr a' *Nemesis*, és *Volksfreund* nevü újságoknak kiadójit a' minap tudományos tolvajsággal vádolta, és igen nagy lármát indított ellenek, úgy hogy még a' *Weimarban* lévő Orosz Követ is bele elegyítette magát a' dologba, és *Kotzebue* úrnak elégtételt kívánt. Igen furcsa ennek az izetlenségnek az eredete. *Kotzebue* úr t. i. mint Orosz Status Tanácsos, Petersburgba, időről időre tudósításokat szokott küldözgetni, holmi tudományos vagy diplomatikára tartozó tárgyak felett. Ezeket ő valami Kantzellistával iratta-le pénzért. Ez az ember frantziál nem tudván néha felkadt. Azonban lakott annál a' háznál, mellyben az ő lakása volt, egy *Lindtner* nevezetü Dr. ki az *Oppositio* nevü újságon dolgozott; ettől szokott holmit megkérdezni. Egyszer, mikor a' Kantzellista éppen Dr. *Lindtner*t megkérdezte volna valami felől, az alatt a' szin alatt, hogy sok dolgában, azt mondta emez annak, hogy hagyja fél óráig nála *Kotzebue* úrnak kéziratát. Ezalatt a' fél óra alatt Dr. *Lindtner* hirtelen kivonást csinált abból, és ezt

a' kivonást Professor *Ludennak* megküldötte, a' ki azt jegyzésckel a' *Nemesis*be belé iktatta. *Kotzebue* úr idejében megtudván a' dolgot, csak ugyan elejétt vette, hogy a' *Nemesis* azt el nem terjeszthette; de a' *Volksfreund* nevü újságnak kiadója Dr. *Wieland* a' *Nemesis*nek éppen abból a' darabjából mellyben az említett kivonás volt, egy próbaárkust kapott, és azt hirtelen a' maga újságába bele nyomtattatta, mellyet *Kotzebue* úr, nem tudván, nem csinálhatta meg, hogy el ne terjedjen *Petersburgba* szánt tudósítása.

A' profétálgatás mind jobban felkap Európában. Alig tudják megmenteni a' szemes 's józan kormányok a' könnyen hívő köznépet *Krüdenner* aszszonynak vakításaitól, — imé! az Orosz Birodalomból ismét egy *Nephtali Abraham* nevü zsidó jelenik-meg, Német Országban, nevezetesen Lipsiában; különös dolgokról beszél, és az egész világot magtanítaná. Nem üres a' feje az igaz; de minden tudománya különösen a' napkeleti, és Rabbinusi Litteraturában áll; de tud *Plátóról*, *Aristotelesről*, *Leibnitzről* és *Kantról* is beszélni. — *Frankfurtban* pedig valami *Müller Adam* nevü ember profétálgat ismét.

Egy *Belzouii* nevezetü, Romai születésü ember, a' ki Anglus General-Consul Salt úrnak költségén utazott Egyiptomban, ama híres *Memnon* oszlopának a' fejét *Thebe* városából útnak indította London felé. Ezt a' Koloszsusi nagyságü granit darabot Angliába szállítani, majd szinte olly nagy ditsőség. mint azzal birni. Egy ollyan darab, melly ezelőtt 4000 esztendővel az Egyiptomiaknak Bálványok volt, az igaz hogy ritkaság még pedig Európában; de annak Londonba való szállítása is annál nagyobb mesterség-mivel sok Frantzia és Anglus Inzsinérek lehetetlennek tartották azt.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

*Diós - Győr* városában a Magyar Sz. Korona jószágában folyó 1818-dik esztendei Bőjtelő Havának 12-dikén Fels. Uralkodó Fejedelmünknek születése napja, az Uradalmi Cameralis Tiszttség által, a' tárgyának nagyságához illendő tisztelettel innepeltetett meg: ugyan is T. *Molnár Sándor* Uradalmi Praefectus úr vezérlése alatt, az egész Uradalmi Tiszttség, a' Miskoltzi Kir. Só Tisztseggel, és Ilámborbéli Tisztekkel együtt délelőtti tíz órakor a' helybéli R. Catholicum Templomban menván, és ott nagy misét halgatván, Fels. Uralkodó jó Királyunknak hosszas és szerentsés életéért, 's Uralkodásáért ájtatosan könyörögtek: Sz. mise alatt számos mozsár ágyuk harsogtak, és az itt kvártélyozó nemes Palatinalis Regimentbéli lovas katonaság is szokott rendtartással a' templom eleibe kiállítatván, puská lövésekkel nevelte a' tiszteletet: ezek után sent nevezett Cameralis Praefectus ur a' már említett Kir. Cameralis Tisztseget, és jelen lévő katona tiszturakat megvendégelvén, a' Nemes Palatinalis Regimentbéli jelen lévő köz vitézeket fejenként egy egy f. tal megajándékozta, következésképpen említett Cameralis Praefectus ur Fels. Uralkodó Királyához minden előforduló alkalmatosságokban mutatni szokott tántorithatatlan hűségét, mellynek a' mult 1818-dik esztendei Sz. Iván Havának lefolyta alatt is, midőn a' Borsod Vármegyei legnagyobb szükségben kinlódó adófizető népet, interes nélkül költsönözött három ezer forintokká, ezen kívül ugyan akkor a' Miskoltzon, 's Diós-Győrben kvártélyozó Nemes Palatinalis Regimentbéli katona lovak tartását a' legnagyobb szükségben (mikor tudniillik a' nyomorult adófizető népnek már kenyere

sem volt) 106 Posonyi mérő zabbal tulajdon magáéhól ingyen felszegelvén, világos jelét adta, ez uttal is tehetsége szerint eléggé megbizonyította.

\* \* \*

Ditsősségesen Uralkodó Fels. Urunknak születése napját, az egész Magyar Hazában mindenféle különös pompával, 's czeremoniákkal innepelték. Már közelebbi darabjainkban előadtuk, hogy Hazánknak fő és nagyobb városai mitsoda rendtartások közt szentelték azt; most ismét több helyekről érkeztek ugyan azon tárgyat illető tudósítások hozzánk. Mind ezen tudósítások megegyezvén abban, hogy Fels. Urunknak hosszú életéért 's békességes uralkodásáért buzgó könyörgések botsáttattak az Égre, és a' hol tsak mód volt benne mozsarakat sütögettek, vagy puskákkal Salvekat lövöldöztek: különösen azokat a' környülállásokat kívánjuk említeni, mellyekben nem minden helyek egyeztek - meg egymással. *Felhérvárott* az Istentisztelet után Méltóságos és Főtiszt. Püspök *Vurum Jósef* úr, a' Vármegyei Tisztviselőket, és katona tiszteket megvendégelte; melly alkalmatossággal Fels. Urunknak diadalmi jelekkel feltzifráztatott képe ki volt tételve; alatta ezen verset lehetett olvasni:

PannonJa eXVLtat! LVstrls bIs  
qVInqVe reVeRsa  
AVgVstI eXorItVr CaesarIs aLMa Dies.

Veszprémben a' többek között azok a' két Illuminatioók voltak különösen nevezetesek, mellyek közzül egyik e' folyó hónapnak 8-dikán, a' másik pedig 12-dikén készítettek. Az elsőbb napon estve a' városnak a' tornya lámpásokkal gyönyörűen ki volt világosítva, és telején ezek a' szavak látszottak: VIVAT CAROLINA AVGVSTA. Az utolsóbb napon pedig a'

piaczon egy holtozat állítatott-fel, mely felett egy Genius látszott; egyik kezében koszorút, a' másikon pedig olajágot tartott. Maga a' holtozat Felsőes Urunknak képét adta elő magyar öltözetben ezzel az aláírással: VIVAT FRANCISCVS PRIMVS. A' holtozatnak másik oldalán Magyarországnak czimere látszott. — *Versetzen* annál nagyobb volt az innepelési buzgóság, mennél edesebben emlékeztek vissza a' lakosok arra, hogy Felsőes Urunkat és Aszszonyunkat, a' múlt Octoberben várossoknak kebelében tisztelheték, éppen egy hónappal ezelőtt t. i. Jan. 12. dikén tételtek pedig az a' felsőes Végzés közönségessé, hogy *Versetz* Sz. K. Várossá lett. Hlyen környökállások között a' legméltóbb oka lévén ezen Sz. K. Városnak az örömré, így jelentette azt ki Felsőes Urunknak háládatossan való tiszteletére: N. M. és Főtiszt. N. E. Görög Püspök *Vidak Péter* Exoja német és illyriai nyelven velős beszédet tartott, és a' templombeli szent foglalatosságokat az alkalmatossághoz szabva vitte véghez. A' R. Catholicusok Templomában Nagy Mise szolgáltatódott. Megjelentek az Istentiszteleten minden polgári és katonai jelenlévő Tisztviselők, a' Só Administratiohoz és Kamarához tartozó tisztek. Salvék lövöldöztek, és mind Felsőes Aszszonyunknak, mind Felsőes Urunknak születése napján illumináció volt.

### B é t s.

Ő Cs. K. Felsőes méltóztatott Tek. Eörményesi *Fidih József* urat, Tek. Veszprém, és több Tek. Vármegyéknek Tábla Biráját, Cs. K. Valóságos Kamarásirangra kegyelmesen emelni.

Báró *Lebzelter* Adam ö. Nga a' Magyar Sz. István Király Rendjének Commandörje, minekutánna a' Cs. Kir. Ausztriai rendkívül való követségi, és Megha-

talmazott Ministeri hivatalt fél esztendeig ditséretesen folytatta volna a' Portugaliai Udvarnál, *Lisbonában* 95 esztendőskorában meghalálozott.

Felsőes Urunk a' riskásának a' Lombardiai Venetiai Királyságból való szabad kivitelét ismét megengedni méltóztatott.

### H i r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar K. Udvari Kamarának rendeléséből, a' jövő József napi Pesti vásárkor, nevezetesen pedig a' folyó 1818-dik esztendőben, Mártziusnak 12. dik napján reggeli 9 órakor a' Kir. Harmintzad' épületében Pesten a' boldogult Kalotsai Érsek Gróf Kollonits László ö. Excjának nagy ezüst asztali készületével együtt, mellynek leendő eladása már régen közönségessé tételtek, még egy kereszt, melly egy koronaforma brillant kapton függ, továbbá egy ahoz illő gyűrű is, melly mind öszeve 13 Amethyst kövekből, és 43 karatra való brillant kövekből áll, a' többet ígérőnek, mindjárt leendő fizetés mellet el fog adattatni.

### H i r d e t m é n y.

*Egy nagy Ezüst asztali edénynek elkölyavetyélléséről.*

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerint, a' jövő Szent József napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgymint a' közelgető 1818-dik esztendőben leendő Mártzius holnapnak 12-dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad. házban, néhai Nagy-Méltóságú Gróf *Hollonich László* Kalotsai Érseknek asztali nagy-ezüst-készülettye kölyavetye által a' többet



igérőknek, a' kész árak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüstben mintegy hatodfélmázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz értelmek szerint a' legszébb, legékeesebb, legpompásabb, és szembetűnőbb, mellyet Hazánkban láthatni; és noha eredetiképpen csak harmintzhat személlyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt nyelvennyoltz személlyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő-kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatu ezüst-élű-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali felkészítés, vagy is fogás hat feletté nagy Tál-allyából (Plateaux) áll, mellyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerekü medentzék tételnek; a' többi ide tartozandó hasonléképpen majd gömbölyü, majd tojás-kerekü, majd három, és négy szegletü Tálak, mind ezüst fedelkkel, mellyekkel az ételek héborítottanak, vannak felékesítve. Az asztalnak négy szegletére pedig mégannyi nagy ezüst-hűtő edények tartoznak. Mind ezek felemelt (en bas relief) metzsett művel, a' tálak, és tányérok pedig szint metzsett munkáji barimákkal díszeskednek; azon felemelt metzzésü ékességei az edényeknek nem forrasztva, vagy szégezve, hanem simon srofokkal belürül lévén oda szerkeztetre, és ennél fogva egymástól elszedetethetvén a' tisztítást felette könnyebbítik.

Többnyire ajánlhattya ezen egész asztali edényt azon körülállás is; hogy minden darabnak hátulján tsupán két egygyes belü, ugymint a' hajdani Tulajdonos nevének eleje az az L. K. vagy on kivésve, mellyeket kiemésztetni, vagy az edényeknek felső részére ujjabb Jegyeket vésetni lehet; ajánlásul szolgálván egyébránt az is; hogy minden darabnak ne-

hézsége a' legkissebb mértékig szinte a hátulso részén fel vagyon jegyezve, s beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tartozó megvasaltt, és belső készültekkel e' végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a' Vevőnek ingyen fognak által engedtetni.

Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben részt venni akarnak, az e' végre kirendeltt Biztosnak kezéhez 2000 forint pengő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-Czédulákban Bánat-pézt gyanánt letenni kötelesek, melly summa a' kótyavetye, és az ebbéli Jegyző-Könyvnek aláírása után a' Vevőnek a' fizettendő egész árba bé fog számítottatni, a' más többet igérőknek pedig azonnal vissza adattatni.

Nagyobb hátorság' okáért az első kikiáltás csak egy Látanak pengő-pénzben számláltt árával fog történni, ennek mennyisége pedig annyira fog határozottatni, a' mennyit a' Császári, és Királyi aranyot, és ezüstöt Béváltó Tisztiség egy Látért a' nyers, és tsupán a' beolvasztásra szolgállo ezüstért kész leszen ajánlani; erről pedig az említett Tisztiségnek írott kinyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótyavetyélni szándékoznak, közöltetni fog. Ezen árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés garasokra, és krajtzárookra (mindenkor pengő-pénzt értvén) olly intézettel folytatattatni, hogy a' nyers értnek belső értékén fellül, a' felettébb diszes, és költséges mivnek jutalma is, az Érseki hagyományak gyarapítására mentül inkább nevedjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbeli Tiszt által felméréttetik az egész ezüst a' Vevőnek jelenlétében, és azon egy látanak felírótt legnagyobb ára szerint az egész nehézségtől járandó summa meg fog határozottatni, a' mellyet is a' Vevő akár egészen, akár rész szerént, vagy pengő-pénzben, vagy ennek akkori Bétai-

betse után Cragy is az ugy nevezett Cur-  
sus szerint) számittandó Váltó Czédulák-  
ban legfellyebb 8 napoknak elfolyása alatt  
lefizetni okvetetlenül tartozik, és ennél  
fogva addig az ekkép' megvásárlott ezüst  
kezehez sem szolgáltathatik.

Az elől számláltt kötelezésekre hajtu-  
ló, és alkalmatos Vevő, a' kötyavetye  
előtt égnéhány napokkal a' Pesti Harmin-  
tszad-háznál ezen ezüst készületet meg-  
tekintheti; ha pedig addig is valamely  
vevő szándékkal bíró, 's ne falántán ut-  
ban lévő Uraságoknak, vagy Kereskedők-  
nek a' megszemlélésre kedrek lenne, a'  
Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elöl-  
ülői Kantzellariájában teendő jelentés  
mellett a' Fő Fizető Hivatalban alkalmat-  
osságot nyerhetnek annak megtekintésé-  
re; azonban hogy szinte ezen Hivatal  
egyébb tiszti foglalatosságaiban ne aka-  
dályoztathasson, a' tsupa kívántsíságnak  
hely nem adattatik.

### N u n t i u m

de Libris partim jam editis; quam edendis  
quos

*Reverendissimus Praepositus ad B.  
M. V. de Adony SS. Theologiae Do-  
ctor, et in Universitate Viennensi  
Emeritus Professor Pub. Ord. et De-  
canus Can. Reg. Lat. Claustro-Neo-  
burgensis Daniel Tobenz* hisce pro-  
mulgari curat.

- 1) Institutiones in S. Scripturam Tomuli  
duo in 8vo, quorum primus est *Ope-  
rum omnium*

*Primus.* Alter

*Secundus.* Vindobonae 1814. a 12 fl.  
in Schedis.

- 2) *Paraphrasim Psalmorum ex Hebraico  
adornatam.* Vindobonae in 8vo. I. T.  
1814. 10 fl. Schedis.

*Tertius* Tomus Omnium Operum.

- 3) *Institutiones Theologiae Moralis in  
III. Tom. in 8vo.* Vindobonae 1817.  
Constant 10 fl. in Schedis.

Quorum primus est Oper.  
omnium

Tomus *Quartus* secundus

Tomus *Quintus* Tertius

Tomus *Sextus.*

Hac Institutiones prostant etiam in  
III. Tomulis sine annotatione *Omnium  
Operum* segregatim procurandae, aequae  
10 fl. in Schedis.

*Institutiones Theologiae Moralis Cel-  
sissimus Princeps Archi-Episcopus Vien-  
nensis pro suo Clero cum sint usui exa-  
minandorum pro Cura animarum elu-  
ebratae* speciali circulari Ordinatione  
destinavit, et procurandas maxime com-  
mendavit.

Edenda Opera hisce novellis notitiae  
amatorum dabuntur, dum prelo subji-  
cientur.

Operum horum Amatores possunt  
suas Litteras sive ad Editorem Magyar  
Kürir, sive ad ipsum Rdsmum Autho-  
rem Viennae *in der Renngasse* No.  
158. sive ad R. R. P. Romanum Patrum  
Carmelitarum Provincialem *in der Leo-  
poldstadt* Franco tamen inscribendas  
dirigere.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —  
Febr. 24-dikén 287 $\frac{7}{8}$  — 25-dikén 286 $\frac{1}{2}$  — 26-dikén 284 $\frac{1}{2}$  — forintot.